

“

Knowledge of languages is the doorway to wisdom

Talenkennis is de deur naar wijsheid

Roger Bacon

”

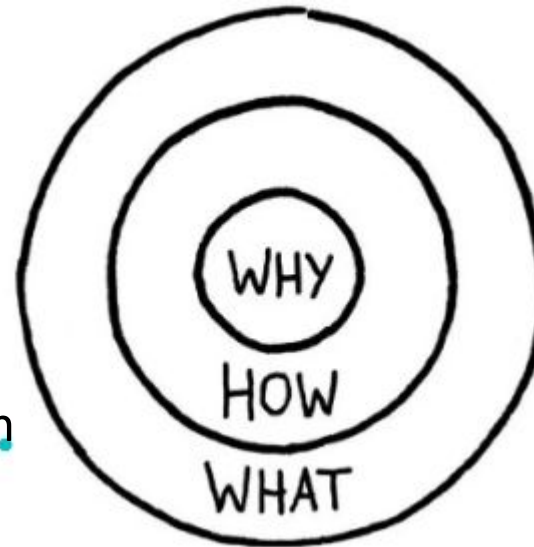

Voordat de boot te water gaat

Waarom gaan we op ontdekkingsreis?

Waarom?

- resultaten project pro-lezen
→ leesmonitoring
→ leesdidactiek
- resultaten KOALA 2022
- verhoging aantal anderstalige leerlingen
- verhoging aantal leerlingen met SES kenmerken

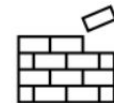

Wat ging goed?

Waar bijsturen?

- instructies begrijpen
- informatieve mededelingen begrijpen
- verhalen begrijpen
- vragen begrijpen

Hoe?

visie op taalontwikkeling

- o Rijke talige (mondelinge) interactie.
- o Interactief voorlezen.
- o Intentioneel woordenschatonderwijs.
- o Voorbereidend lezen en schrijven.
- o Meerlagig ondersteuningsmodel.
- o Link met ZILL.

Leidende principes voor onderweg

Een systemische benadering

- gekoppeld aan de visie van de school
- gekoppeld aan bouwstenen van een effectief taaltraject

Een participatieve aanpak

- het hele team is betrokken
- niets staat vooraf vast of is opgelegd

Onderbouw wat je doet

- in werkgroep literatuurstudie rond taalontwikkeling en effectieve woordenschatontwikkeling

Doorloop een cyclisch proces

- projectplan met aanduiding volgens de PDCA-cirkel

Een leidende coalitie

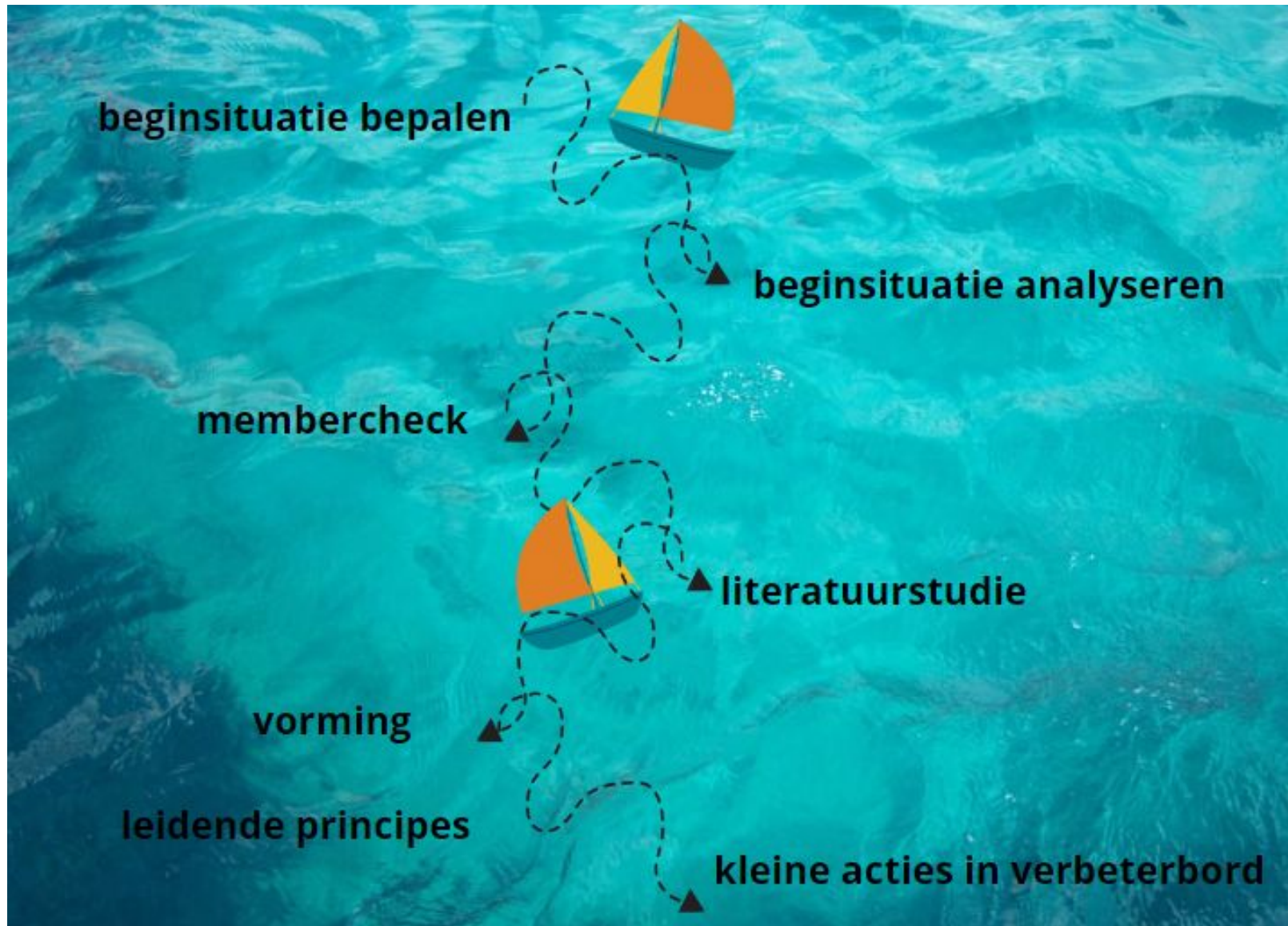
werkgroep van 6 leraren: OK, 1K, 2K, 3K, zorglk, zoco

Tijd maken

Mix van pedagogische studiedagen, teamvergaderingen en middagvergaderingen

Mix van intern overleg en input van externen (PBD - Expeditie taal)

Het schip vaart heen en weer

Op ontdekkingstocht

De touwen los

- in het kernteam een timeline gemaakt
- verbinding gecreëerd door regelmatige check-in en check-out
- verslaggeving via een vastgelegd sjabloon.
 - biedt een duidelijk overzicht
 - iedereen kan er steeds aan

Vrije basisschool Immaculata Maria

Kapelleweide 7 - Brusselstraat 21
1760 Roosdaal
Tel. 054 32 31 02 – Tel. 054 32 31 03
secretariaat@imi-basis.be
directie@imi-basis.be

Verslag werkgroep taalkundige ontwikkeling KS

Datum	Aanwezig	Doel	Verslag	P	D	C	A
TV september	Hilde VDM, Marijke, Inge, Jana, Joni, Hilde C, Karina, Katrien, Goedele, Dianne	Beginsituatie opstellen aan de hand van een faal- en succesfactorenanalyse	Zie Sharepoint: <u>progressiecirkel</u>			x	
12/10 + 16/10	Joni, Hilde C, Dianne, Goedele, Hilde VDM, Marijke C, Lynn	Eensgezindheid creëren rond de noden voor taalontwikkeling binnen de kleuterschool en 1ste leerjaar	Consensus op de driver: Na ieders inbreng en feedback op de eerste driver, komen we tot de volgende aanpassing: <u>Eén</u> van de moeilijkheden waar we mee te maken hebben, is dat onze anderstalige leerlingen en leerlingen met SES- of GOK-indicatoren steeds minder Nederlandse woorden kennen.				

TRAJECT: WOORDENSCHATONTWIKKELING

TIMELINE

TRAJECT: WOORDENSCHATONTWIKKELING

TIMELINE

**JAN
FEB**

Leidende principes

Vanuit de brainstorm
leidende principes
formuleren om tot een
andere organisatievorm
te komen

FEB

Verbeterbord

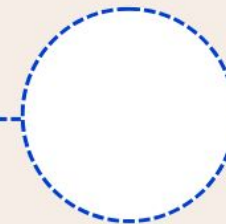
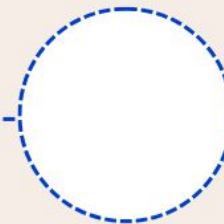
Opstellen van een
verbeterbord met
meetbare doelen en
kleine concrete acties

**MRT
APR**

Check verbeterbord

Evalueren van de acties
op het verbeterbord.
Borgen of bijsturen

startpositie van de schoolboot

de stip aan de horizon

Faal- en succesfactoren

Wat doen we allemaal?
Wat loopt goed?
Waar lopen we tegenaan?

progressiecirkel

binnencirkel = borgen
buitencirkel = aanpassen

Huidige noden

Eén van de moeilijkheden waar we mee te maken hebben, is dat onze anderstalige leerlingen en leerlingen met SES- of GOK-indicatoren steeds minder woorden kennen.

Dit heeft gevolgen voor het begrijpen van verhalen, korte en meervoudige instructies, sociale vaardigheden en zelfredzaamheid.

We willen daarom meer aandacht besteden aan het uitbreiden van de woordenschat en het ontwikkelen van de taalvaardigheid van deze leerlingen.

Zo kunnen we ervoor zorgen dat ze meer inzicht krijgen in wat ze lezen, instructies beter begrijpen, sociaal vaardiger en zelfredzamer worden.

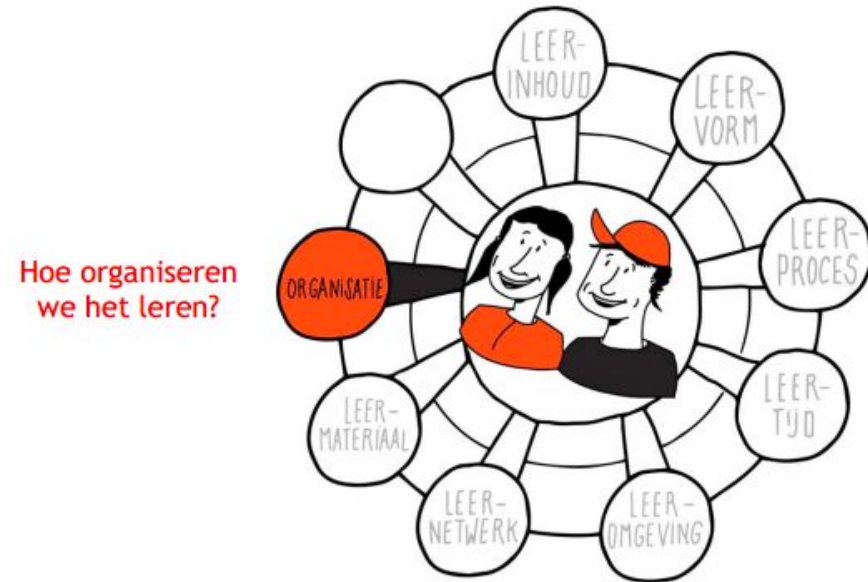

Besluit: Hoe kunnen we de klaswerking anders organiseren om meer ondersteuning te kunnen bieden aan de kinderen en elkaar?

Een nieuw pedagogisch concept in functie van taalontwikkeling in kleuterschool IM

Vertrekken vanuit de invalshoek organisatie

- We willen een flexibele organisatie waarbij we zowel klassikaal, klas overschrijdend, als in kleine groep kunnen werken
 - Jaarklassensysteem grotendeels doorbreken.
 - Co-teaching met 3 leerkrachten + kinderverzorgster
- Voordelen:
 - meerdere ogen om te observeren
 - leraren hebben het gevoel er niet meer alleen voor te staan
 - Ook eens een andere kijk op leerlingen
- We willen tijd en ruimte creëren voor pre-teaching en een taalbad.
 - Pre-teaching van woordenschat is mogelijk
 - Aan de hand van een herkenbaar voorwerp kan de juf werken met een kleinere groep terwijl andere leerlingen zelfstandig aan de slag zijn.
- We willen een organisatievorm die zorgt voor meer ondersteuning voor zowel leerkrachten als leerlingen.
 - een vernieuwd uurrooster met ruimte voor overleg

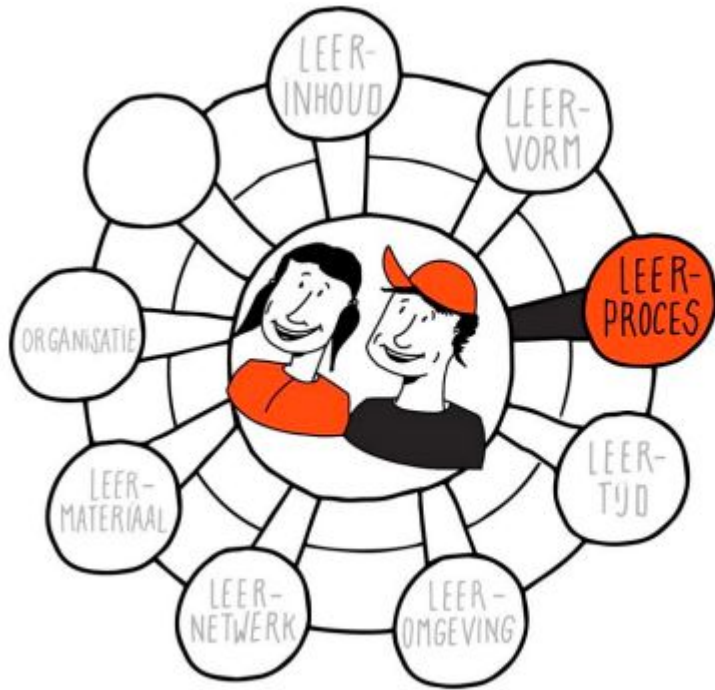

- **We willen de spreekdurf van onze leerlingen vergroten en hen meer spreekkansen bieden.**
 - door de leerinhouden af te stemmen op het ZILL-leerplan
 - door 1 thema centraal te stellen en dat voldoende te verdiepen
 - door extra in te zetten op woordenschatontwikkeling met kleine, maar onderbouwde acties
 - verhalen voorlezen in plaats van vertellen om meer woordenschat aan te reiken en verwachtingen hoog te stellen
 - door gedifferentieerde activiteiten aan te bieden binnen de hoeken, zodat we in de zone van de naaste ontwikkeling van elk kind blijven
 - door veel herhaling aan te bieden
- **We willen aandacht hebben voor de non-verbale taal en de gevoelens van onze leerlingen.**
 - door de keuze van een thema bij de kinderen te leggen
 - door bij de brainstorm van het thema de voorkennis van de leerlingen te activeren en hen zo te motiveren om iets over zichzelf te vertellen en hen daardoor mee eigenaarschap te geven over wat ze leren.
 - door ook rekening te houden met de moedertaal van de leerlingen en die functioneel te gebruiken.
- **We willen de sociale vaardigheden van onze kinderen vergroten.**
 - door de thuistaal van onze leerlingen een plaats te geven op school zodat ze tot thuistaal-rust kunnen komen na een vermoeiende periode van instructie-in-een-taal. Er is namelijk geen enkele zwemmer die beter presteert als hij een hele dag zwemt.

- We willen onze leerlingen actief en met elkaar laten leren op verschillende manieren : op zelfstandige wijze, in begeleide activiteiten, met coöperatieve werkvormen, in niveaugroepen,...

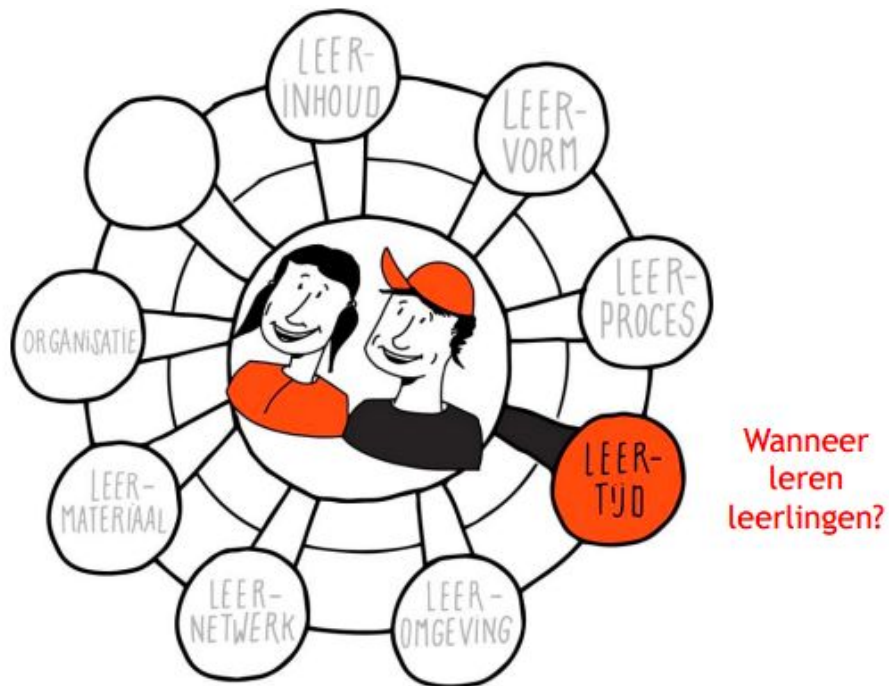

- Door de dagen te starten in de thuisklas met een kort onthaalmoment zodat elke leerling voldoende spreekkansen krijgt bij het overlopen van de kalender of het vertellen van een startverhaal in de kring.
- Mix van coöperatief leren, begeleid zelfstandig leren en zelf ontdekkend leren in niveaugroepen met een aangepast lessenrooster om dat mogelijk te maken
- Korte instructies in kleine groepen om talige interactie te vergroten en in te zetten op begrijpend luisteren
- Modelleren en werken in stappen, ook gebruik maken van stappenplannen met picto's en tekst. Bij het spelen leest de juf de tekst voor.
- Gebruik maken van planborden/keuzeborden. Elke speelwerkplek in een specifieke kleur en gekleurde polsbandjes. Zo kunnen kinderen ook echt zelfstandig naar de juiste hoek.
- Het niveau van de opdrachten binnen de speelleerplek wordt aangeduid met een symbool.

Hoe sturen
leerlingen en
leraren het
leren bij?

- We willen het leren van onze leerlingen bijsturen door voldoende te modelleren en hen stappenplannen aan te bieden om zichzelf bij te sturen.
 - leerlingen laten werken met het trek-je-plan stappenplan
 - doorheen de dag als leerkracht zoveel mogelijk kansen nemen om mondelinge en schriftelijke taal te gebruiken.
vb: Welke kindjes zijn aanwezig vandaag? Ik maak er een lijstje van zodat ik het straks nog weet.
 - Bij het meespelen in elke hoek kansen grijpen om schriftelijke taal in te zetten.
 - Stappenplannen met picto's en tekst aanbieden zodat kinderen zien dat ook dat een functie van taal is.
 - leerkrachten observeren aan de hand van een observatietool met kleurtjes om leerlingen te helpen bijsturen.
 - leerlingen kunnen ook hun eigen leren bijsturen. Als een taak een te grote uitdaging vormt, kan de leerling eerst een taakje met een ander symbool proberen.
- We willen hen impliciete taalfeedback geven.
 - Tijdens het spelen, werken, praten de zin herformuleren op de juiste manier. We zeggen niet dat iets fout was.
 - door meerdere leraren als begeleiders te hebben, ontstaan er momenten voor individuele gesprekken met leerlingen

- We willen onze leerlingen op elk moment van de dag laten leren
 - We vergroten de leertijd van leerlingen door in elke leerwerkplek kansen tot het gebruik van taal te creëren.
 - schrijf- en leesmaterialen aanbieden
vb: in de huishoek kan een boodschappenlijst worden gemaakt of een receptenboekje
 - door meer actief aan de slag te gaan en minder klassikale momenten te voorzien, vergroten we de spreektijd van de leerlingen. De juf praat minder zelf.
 - Op de speelplaats voorzien we een krijtbord om te schrijven en stappenplannen met woorden en zinnen
 - In de klas verwoordt de juf vaak wat ze doet: 'Ik mag straks zeker niet vergeten om een boodschap door te geven aan... Ik schrijf het beter even op'
 - Tijdens het kringmoment is er niet altijd ruimte voor kinderen om vrij te vertellen. We schrijven die onderwerpen die dan niet passen op een post-it en plakken het in 'de koelkast'.
Die onderwerpen laten we aan bod komen tijdens de leerwerkplekmomenten in een gesprek met de juf.

- We willen met onze leerlingen meer op explo gaan zodat ze zowel in de klas, op de speelplaats, thuis als in de ruime omgeving kunnen leren.

- we maken de leeromgeving heel dynamisch en ruimer door klaslokalen te doorbreken
 - we creëren een amfitheater als ontmoetingsplaats voor leerlingen van verschillende leeftijden
 - we voorzien een podium om toonmomenten mogelijk te maken. Zo stimuleren we gesproken taal en leren leerlingen van elkaar
 - ook een rustplek is nodig om te ontprikkelen.
 - in de nieuwe crea-ruimte helpen leerlingen elkaar bij het creatieve denkproces en gaan er over in gesprek, vragen hulp aan elkaar
 - de onthaal-hoek zetten we flexibel in door gebruik van kussentjes die weggenomen worden na het onthaal-moment. Op die manier creëren we opnieuw extra ruimte
 - we gebruiken kasten op wieltjes om flexibele ruimtes te creëren
- we maken een kabouterhut om in de tuin een gezellige leesplek te voorzien.
- we voorzien extra buitenspeelgoed voor de zandbak, de watertafel, een buitenkeuken om bij mooi weer buiten te spelen en te leren.
- We leggen contacten met de winkels in de buurt om vanuit ervaringen te kunnen leren.

Waar leren leerlingen?

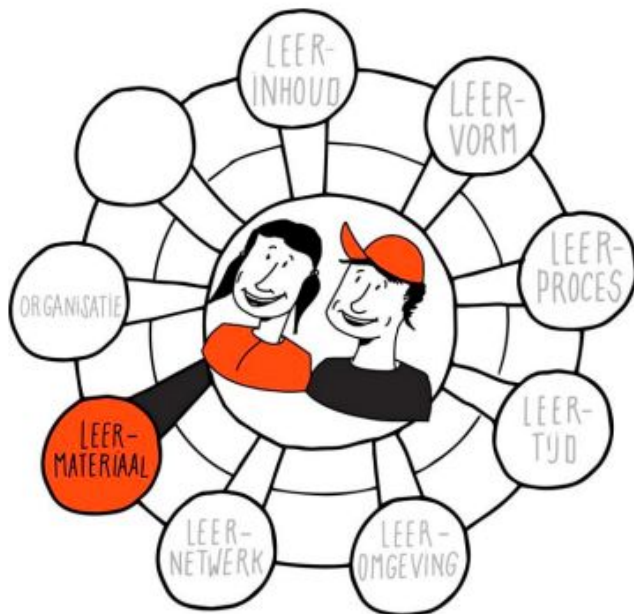
Zo kan woordenschat rond ziek zijn flink uitgebreid worden bij de apotheek of woordenschat rond winkelen of (gezonde) voeding in de buurtwinkel.

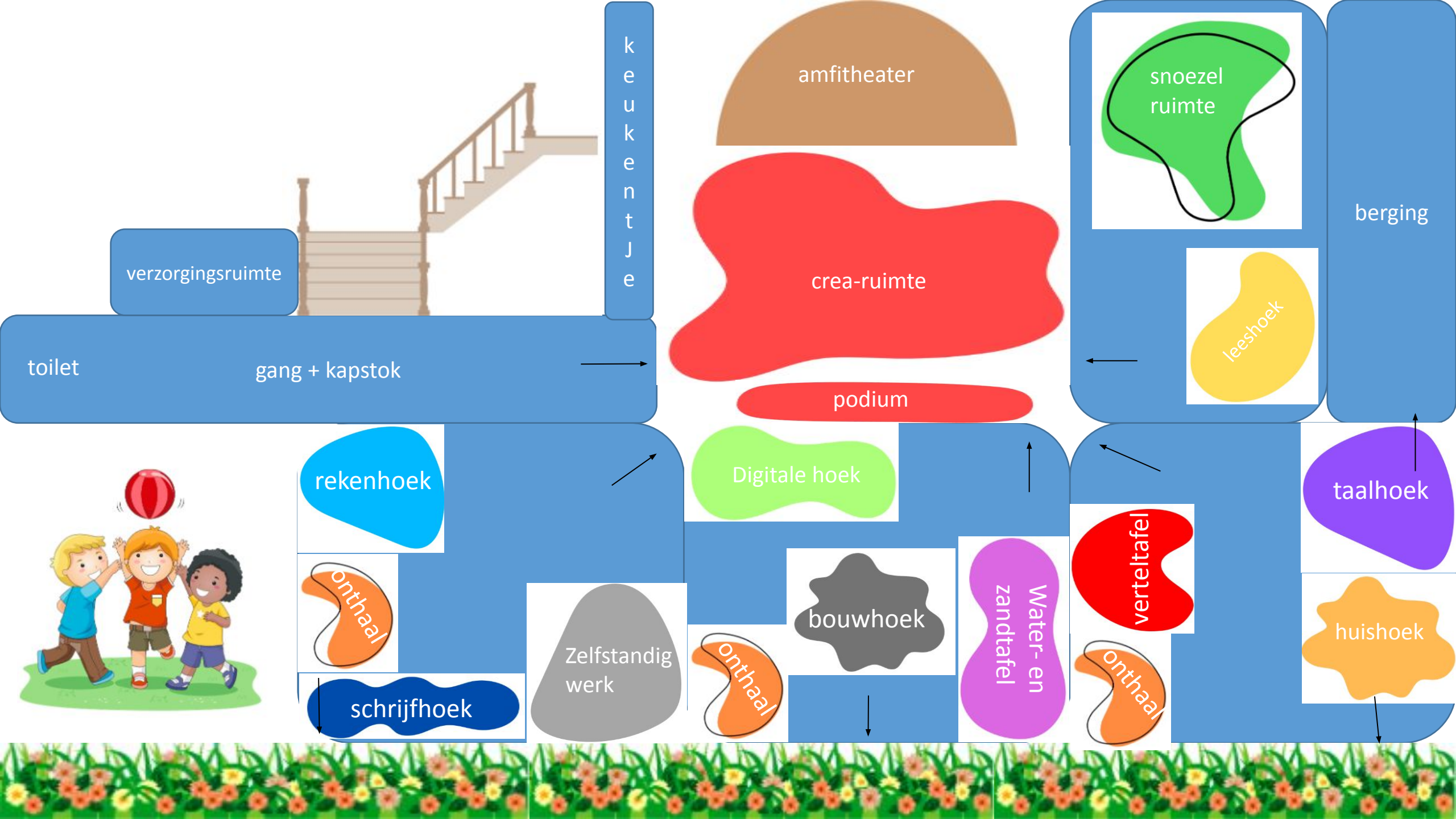

- We willen ouders, grootouders, oud-leerkrachten en partners uit de omgeving meer betrekken bij het leren van onze leerlingen
 - ouders, grootouders, oud-leerkrachten inzetten om het leren in niveaugroepen te begeleiden en nog meer spreekkansen te bieden
 - ook anderstalige ouders/grootouders inzetten om verhalen voor te lezen of te vertellen om zo waardering te tonen voor de moedertaal van sommige leerlingen en andere leerlingen in contact te laten komen met diverse talen.
 - samenwerking met externe partners zoals de bib, woonzorgcentrum, winkels, apotheek,... om thema's te verdiepen, nieuwe woordenschat aan te reiken of leuke verhalen aan te bieden.
 - samenwerking met de gemeente en Huis van het kind voor vormingen op school voor ouders. vb rond voorlezen aan kinderen of rond communicatie met de school
- We willen de expertise van ouders (vanuit hun job) meer inzetten bij het leren van onze leerlingen.
 - werkruimte voor ouders voorzien op het schooldomein zodat ze zo weinig mogelijk tijd verliezen met verplaatsingen
 - om leerstof zo ervaringsgericht mogelijk te maken, met echte materialen en verhalen
 - ouders en grootouders een brug laten zijn. Zo kunnen zij er voor zorgen dat leerlingen zich goed voelen op school, want dat komt het leerproces ten goede.

Waarmee
leren
leerlingen?

- We willen onze leerlingen laten leren met materialen uit het dagelijkse leven in verschillende vormen (digitaal en analoog).
 - zelf ontwikkeld leermateriaal inzetten zoals de woordmuur en powerpoints met woordenschat
 - extra investeren in hoofdtelefoons en splitters om samen te leren aan 1 tablet.
 - doordacht leermateriaal ontwikkelen: niet de kwantiteit maar de kwaliteit telt + rekening houdend met de te bereiken doelen
 - gedifferentieerd materiaal voorzien
 - functionele activiteiten aanbieden met letters, woordkaarten, boeken met echte voorwerpen
 - voorwerpen die leerlingen zelf aanbrengen en materialen uit de natuur inzetten in de leerwerkplekken
- We willen bij het leren van onze leerlingen ook rekening houden met multiculturele achtergronden.
 - verhalen in verschillende talen aanbieden in de leeshoek
 - ook tellen in andere talen
 - andere talen zichtbaar maken in de klas. Niet alleen woordkaarten in het Nederlands.

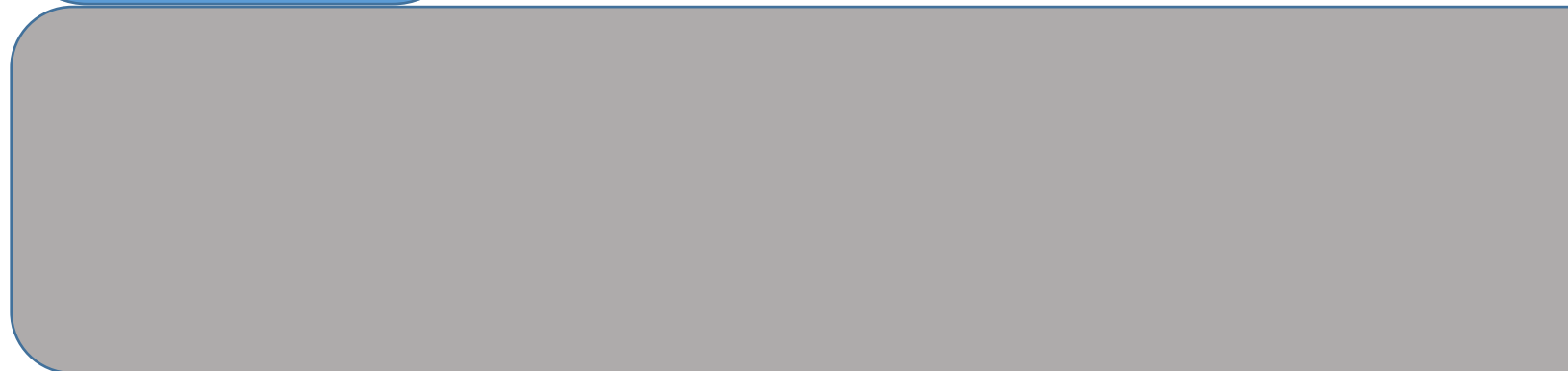

kleuterschool

tuinhuis

Werkruimte voor ouders

tuin

Werkruimte voor ouders

MAANDAG	DINSdag	WOENSDAG	DONDERDAG	VRIDAG
08:30 3A - Ontslaat in thuishklas 08:55 3A - Geleide activiteit met enkele leerlingen 09:45 3A - gewoontevorming /... 10:10 10:25 3A - Geleide activiteit met enkele leerlingen 11:15 3A - klassikaal geleide activiteit 11:40 3A - gewoontevorming /... 12:05 13:05 3A - Geleide activiteit met enkele leerlingen 14:20 14:30 3A - gewoontevorming /... 14:55 3A - slotmoment 15:20	08:30 3A - Ontslaat in thuishklas 08:55 3A - Geleide activiteit met enkele leerlingen 09:45 3A - gewoontevorming /... 10:10 10:25 3A - Geleide activiteit met enkele leerlingen 11:15 3A - klassikaal geleide activiteit 11:40 3A - gewoontevorming /... 12:05 13:30 3A - Geleide activiteit met enkele leerlingen 14:20 14:30 3A - gewoontevorming /... 14:55 3A - slotmoment 15:20	08:30 3A - Ontslaat in thuishklas 08:55 3A - bewegingsmoment - overlegmoment voor kleuterjuffen 10:10 10:25 3A - gewoontevorming /... 10:50 3A - slotmoment 11:15 12:00 12:50 13:00 13:50 14:50	08:30 3A - Ontslaat in thuishklas 08:55 3A - Geleide activiteit met enkele leerlingen 09:45 3A - gewoontevorming /... 10:10 10:25 3A - Geleide activiteit met enkele leerlingen 11:15 3A - klassikaal geleide activiteit 11:40 3A - gewoontevorming /... 12:05 13:05 3A - Geleide activiteit met enkele leerlingen 14:20 14:30 3A - gewoontevorming /... 14:50 3A - slotmoment 15:20	08:30 3A - Ontslaat in thuishklas 08:55 3A - Geleide activiteit met enkele... 09:45 3A - gewoontevorming /... 10:10 10:25 3A - Geleide activiteit met enkele... 11:15 3A - klassikaal geleide activiteit 11:40 3A - gewoontevorming /... 12:05 13:30 3A - Geleide activiteit met enkele... 14:20 14:30 3A - gewoontevorming /... 14:50 3A - slotmoment 15:20

één groot keuzebord

Waar liggen nog kansen?

- De waarden en visie van de school vasthangen aan het nieuwe pedagogisch concept
- De waarden en visie die we als school hebben tot leven laten komen.
 - Hoe worden deze waarden zichtbaar?
 - Waarden ook voorleven en elkaar aanspreken wanneer we dat niet doen.
 - Hoe kunnen we onze waarden ook uitdragen als school?
- Zeilen en ankers bepalen

Welke zeemanskunsten hebben we nog nodig om deze transformatie te laten slagen?

Vaardigheden van het team:

- samenwerken en reflecteren
 - kennis delen en samen denken
 - een vaste structuur en moment zou hierbij kunnen helpen
→ PLG met duidelijke rolverdeling
- didactisch handelen
 - kritisch kijken naar het eigen handelen
 - leerimpact in kaart brengen - effecten meten
- feedback
 - de oorzaak van falen niet buiten zichzelf leggen

Het klimaat aan boord

Waar op inzetten?

Bronnen

- De Feyter, Van Renterghem, & De Sadeleer. (2016). Zin in leren! zin in leven!: binnen of buiten het leerstofjaarklassensysteem. *School+Visie*, 5.
- Van Laere, M. (2023, 6 april). *Hoe werk je aan rijke taal in de kleuterklas?* Klasse.
- Geudens, A., Schraeyen, K., Taelman, H., Trioen, M., Casteleyn, J., Simons, M., & Smits, T.F.H. (2021). Bouwstenen voor effectieve taaltrajecten. Praktijkids voor taalondersteuning in het kleuter-, lager en secundair onderwijs. Antwerpen: Universiteit Antwerpen.
- Vandecandelaere, Van Den Branden, Vandenbroeck, De Fraine, Juchtmans, De Rick, HIVA KU Leuven, & centrum voor onderwijs-effectiviteit en -evaluatie. (2016, september). *Flexibele leerwegen in Vlaanderen Onderzoeksrapport*. Data - Onderwijs Vlaanderen.
<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/documenten/bestand.ashx?nr=6407>
- Klasse. (2021, 28 januari). *In deze kleuterklas zitten alle leeftijden door elkaar* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=3F8Y6ildexc>
- Vorming CTO: klanken en letters in de kleuterklas
- Metrotaal Mind the gap. (2015, 28 mei). *Thuistalen in een krachtige leeromgeving* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=iXC8Tfyh6Us>
- Bruns, M., & Bruggink, M. (2023). *Starten met een Professionele LeerGemeenschap: PLG-Teams in het onderwijs* (3de editie). Bazalt. (Oorspronkelijk gepubliceerd 2016)
- De Boe, D., & Van de Moortel, P. (2022). *De ultieme gids voor transformatie van je school*. LannooCampus.